

שתי הדתות, אולי נפקק באפשרות זו, ובמוחו של כותב הטורים אמנם מנקר הספק גם לאחר קריאת המאמר על כל בקיאותה, המאמר על „שתי השקפות-עולם זו לעומת זו” וכן המאמר האחרון על „אופי היהדות” יעשו נא בעצמם את דרכם למחוז וללבו של הקורא, עומק מחשבתם שקול אולי כנגד קשיי ביטוייה של מחשבה זו, והמבקר מודה מתוך הכנעה בקוצר-ידו לנהוג בהם במידת הצדק הראויה להם.

כשאתה חוזר וסוקר את הספר כולה, הרי אתה מתפעל ביותר לגודל עצמתו של המתברר — כמפרש מחשבותיו ומחשבות זולתו, כשליש על מכמני דעת עצומים, ובראש ובראשונה ככוח רוחני, דבריו ומפתח חייו חזקה שיביאו תקוה לשבורי לב בעמם, ויאמצו כוחם לחדש את המערכה אשר בה ספג ישראל מהלומות כה כבדות ורבות, אך מעולם לא נוצח נצחון מכריע. מתוך הכרתי העמוקה בערכו של הספר ומתוך הוקרתי הלבבית למחברו הנני לעורר על הספר הזה את לב כל אשר ישיגהו, כיהודי כנוצרי.

בשולי החוברת

„עילוי האדם בסוציאליזם” נכנסו בו כמה פרשיות מתוך סדרת הרצאות, שלא ראו אור עדיין, אשר הרצה ב. כצנלסון בסמינריון של המחנות העולים בן שמן בראשית תשרי תש"א.

מאמרו של י. א. וולקני, המכוון לבירור מושגי יסוד בבעיות הפיתוח של המזרח התיכון, משמש מבוא לסדרת מאמרים על הגורמים הקובעים את רמת-החיים וצפיפות האוכלוסים בארץ ושכנותיה.

מאמרו של ר. ה. ס. קרוסמן, שתורגם מתוך מאסף אנגלי „קונטקסטס”, יתן לקורא מושג מהלך מחשבתו של סוציאליסט אנגלי, מן המתקדמים שבמפלגת העבודה, בימים אלה, לנוכח ירידתה של האימפריה ופילוג העולם בין גושים. מעניין הדבר כי במידה שמרמו המחבר על אותה מידה, שהוא קורא לה „הופרים”, במדיניות באוין, נראה לו כלל המדיניות הבריטית באורה של רדיפת-שלימות יתרה...

ויליאם באטלר יטס הוא גדול השירה האירית בלשון האנגלית.

רשימתו של טראורס הרפורד על ספרו של ד"ר ליאו בק, ממנהיגי הרוחניים המעולים של יהדות גרמניה, נדפסה אנגלית ב„קומאנטארי” האמריקני. המחבר הוא תלמיד-חכם נוצרי שהקדיש חייו למחקר היהדות, ביחוד נודע בספרו על „הפרושים” (1924).

תיקוני טעויות בחוברת 4

בעמוד 210, סור א', שורה 9 מלמטה צ"ל 22% (ולא 2%).

בעמוד 240, סור ב', שורות 7 ו-6 מלמטה צ"ל: „תקנות אלה שימשו במידה ידועה אבי-בנין לתקנותיהם של מתישבי פתח-תקוה, ואלה (היינו תקנות פתח-תקוה) היו אחרי כן, כנראה, לנגד עיניהם של מיסדי ראשון לציון וראש-פינה” וגו'.

שעשה במחנה-הריכוז של טרוינשטאט, להיות להבריו האסירים למנהיג ויועץ זמורה וידיד, שש שנים עשה זאת, ויצא באחרונה כשרוחו לא מטה וראשו לא הושפל. המאמר הארוך על הפרושים הוא בסיון, אשר נוסה לעתים קרובות כל כך, אך—לדעת ד"ר בק—בלא הצלחה, לפתור את חידת השם „פרושים” ולהגיע על ידי כך להסבר טיבם ומשמעותם של אלה אשר נקראו בשם זה והיו לכוה פועל בהיסטוריה של הדת. הצעת דבריו של ד"ר בק מורכבת היא ולא קלה, אך פותחת פתח לערעורים ולדברי בקורת במידה כזו שאין לקבלה כפתרונה המוגמר של הבעיה הנדונה.

מכאן חיוק לדעת, שכותב הטורים מתניק בה זה ימים רבים, שאין להגיע עוד בודאות עד חקר הסיבה, מדוע ולמה נקראו הפרושים כך, ושוב אין לדבר חשיבות יתרה, מה שפעלו הפרושים, ולמה פעלו, וכן ערכם בתולדות היהדות — דברים אלה ידועים וגלויים, והסברת שמם אינה מעלה ערך זה ואינה מורידתו. השם אפשר היה כינוי סתם, ואפשר שהוא מרמו על איוה מנהג של מה בכך בין מנהגיהם; העיקר הוא להטעים ברור את העובדה שהפרושים היו אלה אשר הצילו את היהדות מהיות ליצור עקר, קיימו אותה כדת חיה ושילחה לדרכה, דרך-הדרות, מלאה חיים ותקוה ואמונה בכל עת. ד"ר בק יודע זאת יפה, והדברים כולם מקופלים במאמרו, לאחר שמניח הוא ידו מן הנסיון להעמידנו על סוד שמם של הפרושים, ואולי אין לך הדגם נאה יותר לפעלם של הפרושים מהאיש ד"ר בק עצמו.

המאמר על „מסורת ביהדות” דן בנושא בעל חשיבות רבה ראשונה במעלה בהתפתחותה של דת ישראל. החלק שמיחד ד"ר בק למסורת בהתפתחות ישראל מביאו לידי גילוי-ידעת תמוהים במקצת, מכל מקום בעיני קורא לא-יהודי, ויש שאתה עומד ותוהה, אם לא היה מהלך ההתפתחות פשוט יותר מהמוסכם.

את המאמר על „היהדות בכנסיה” יכול לכתוב רק אדם בעל בקיאות רבה, נקי מפניות ומלא הבנה אוהדת. אין בו כל נימה של פולמוס ואין בו דבר שיפגע אף במתנגד המשוכנע ביותר. קוראים מכל פלגות הכנסיה הנוצרית היו באים על שכרם, אילו היו מעיינים יפהיפה בהסברתו של ד"ר בק בדבר מגמות מסוימות בהיסטוריה הנוצרית.

על המאמר „מקורו של המסתורין היהודי” אין בידי כותב הטורים האלה להגיד כמעט דבר בכסחון, הואיל והוא חש תחושה חריפה בבערותו בפרשה זו. המאמר על „הדרשה היונית והיהודית” מפתח דבר הנראה כפרדוקס, ואפשר שהוא פרדוקס באמת. האמנם יתכן להשוות השואה של טעם את דרכי היונים והיהודים בפניית אדם לחברו בתחום הדת? אם נזכור מה שונות